

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΟΠΙΗΣΗΣ και ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

INSTITUTE of EUROPEAN
INTEGRATION and POLICY

Δελτίο για την
Τουρκική Οικονομία

Οκτώβριος
Νοέμβριος

τεύχος 02/06

2006

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η τουρκική οικονομία εν συντομία. (Οκτώβριος – Νοέμβριος 2006)

Η δυναμική των μεταρρυθμίσεων (στην οικονομία και όχι μόνο) εξαρτάται άμεσα από την ευρωπαϊκή προοπτική της γείτονος, γεγονός που προκαλεί πάσης φύσεως ανασφάλειες για το μέλλον. Οι ανασφάλειες αυτές βασίζονται, μεταξύ άλλων, και στο εξής παράδοξο: προσδοκίες για μεταρρύθμιση επενδύονται εξ αρχής σε μία ισλαμική -παρά τις ιδιαιτερότητες του τουρκικού πολιτικού Ισλάμ- κυβέρνηση. Η τουρκική οικονομία έχει επιδείξει στο παρελθόν μία αξιοσημείωτη αστάθεια, παρά την μακροχρόνια τάση για ανάπτυξη. Ως εκ τούτου η αβεβαιότητα για την έκβαση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος της Τουρκίας, κυρίως μετά και τη δημοσιοποίηση της Έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, απεικονίζεται και στις οικονομικές εξελίξεις σε μέσο – μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Οδεύοντας προς το τέλος του 2006 οι αισιόδοξες προβλέψεις, που τροφοδοτήθηκαν από τα υψηλά επίπεδα οικονομικής μεγέθυνσης του πρώτου εξαμήνου, φαίνεται σταδιακά να διαψεύδονται. Η επιβράδυνση της ανάπτυξης του βιομηχανικού κλάδου σε συνδυασμό με την απρόσμενη μείωση των εσόδων από τον τουριστικό κλάδο, αναμένεται να συμβάλλουν στη συρρίκνωση του ρυθμού ανάπτυξης της τουρκικής οικονομίας κατά το δεύτερο μισό του 2006. Συγκεκριμένα, από τον Ιούνιο, όταν ο ρυθμός ανάπτυξης της βιομηχανίας άγγιξε το 11,2%, ξεκίνησε η πτωτική τάση του σε ετήσια βάση, φτάνοντας το Σεπτέμβριο το 4%. Τα έσοδα του Σεπτεμβρίου από τον τουριστικό κλάδο μειώθηκαν κατά 22,4% σε σύγκριση με τα αντίστοιχα έσοδα του Αυγούστου. Η Τουρκική Κεντρική Τράπεζα μετά και την τελευταία συνεδρίαση του Οκτωβρίου αποφάσισε τη διατήρηση του βασικού της επιτοκίου στα ίδια επίπεδα, προσπαθώντας να συγκρατήσει τις ισχυρές πληθωριστικές πιέσεις που ασκούνται τους τελευταίους μήνες στην τουρκική οικονομία. Ο πληθωρισμός της τουρκικής οικονομίας παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα καθόλη τη διάρκεια του 2006, αναγκάζοντας την Κεντρική Τράπεζα να εγκαταλείψει τον ετήσιο πληθωριστικό στόχο του 5%, καθώς ως το τέλος ο πληθωρισμός αναμένεται να κυμανθεί γύρω στο 10%.

Τα αρνητικά αποτελέσματα της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής ήταν εμφανή στη εσωτερική ζήτηση, καταναλωτικών κυρίως προϊόντων, αλλά και στις άμεσες εγχώριες επενδύσεις. Η συρρίκνωση της εσωτερικής ζήτησης έπληξε κυρίως τα τουρκικά βιομηχανικά προϊόντα. Η ενίσχυση της τουρκικής λίρας σε σχέση με το δολάριο επηρέασε αρνητικά την ανταγωνιστικότητα των τουρκικών προϊόντων. Κατά συνέπεια, το Σεπτέμβριο για πρώτη φορά μετά τη χρηματοοικονομική κρίση του Μαΐου – Ιουνίου ο ρυθμός αύξησης των τουρκικών εισαγωγών ξεπέρασε τον αντίστοιχο των εξαγωγών, διογκώνοντας το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου για τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 κατά 25,2% σε ετήσια βάση. Σε αντίθεση με το βιομηχανικό κλάδο, σταθερά ανοδική πορεία διατηρεί ο κλάδος των υπηρεσιών, ο οποίος σε μεγάλο βαθμό βοήθησε στη διατήρηση του ποσοστού ανεργίας το Σεπτέμβριο στο 8,8%, δημιουργώντας περίπου 30.000 νέες θέσεις εργασίας σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους.

Αντίθετα με τη νομισματική πολιτική, η δημοσιονομική πολιτική της Τουρκικής Κεντρικής Τράπεζας δεν είναι τόσο περιοριστική. Η τουρκική κυβέρνηση, μετά από πρόβλεψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) για διόγκωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, αποφάσισε να «παγώσει» επενδυτικά προγράμματα ύψους 1,4 δις τουρκικών λιρών, τα οποία ήταν προγραμματισμένα για το τελευταίο τρίμηνο του 2006. Το ΔΝΤ και η

Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας εξέφρασαν την ανησυχία τους, διότι κατά το 2006 η τουρκική κυβέρνηση έχει ήδη ξεπεράσει τις εγκεκριμένες δαπάνες, ενώ αναμένεται να ξεπεράσει και τις προγραμματισμένες δαπάνες της το 2007, το οποίο θα είναι έτος διεξαγωγής κοινοβουλευτικών και προεδρικών εκλογών.

Η εκροή κεφαλαίων από τις αναδυόμενες αγορές την περίοδο Μαΐου-Ιουνίου και η αύξηση στο βαθμό αποστροφής κινδύνου των επενδυτών έπληξε ιδιαίτερα την τουρκική οικονομία. Η σημαντική αύξηση των βασικών επιτοκίων από την Κ. Τ. κατά 425 μονάδες βάσης, με σκοπό τη σταθεροποίηση της τουρκικής λίρας και την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, επανέφερε τη σταθερότητα και, σε συνδυασμό με τη μείωση της αποστροφής κινδύνου των επενδυτών παγκοσμίως, η αναδυόμενη αγορά της Τουρκίας ανέκαμψε και η εισροή ξένων κεφαλαίων αυξήθηκε σημαντικά. Παρόλα αυτά το κόστος δανεισμού για το τουρκικό κράτος παραμένει σε υψηλά επίπεδα.

Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου: Καθηγητής Π. Καζάκος

Συντακτική ομάδα: Τριαντόπουλος Χρήστος (υπεύθυνος σύνταξης) - chtriant@pspa.uoa.gr

Κατσαντώνης Αθανάσιος

- katsantonis_thanasis@yahoo.gr

Ρητινιώτης Κωνσταντίνος

- critiniot@pspa.uoa.gr

Η Διεθνής συγκυρία

Η τουρκική οικονομία στην 59^η θέση σε σύνολο 125 χωρών.

Σύμφωνα με το Global Competitiveness Index (G.C.I) του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (World Economic Forum), η τουρκική οικονομία κατατάσσεται στην 59^η θέση σε σύνολο 125 χωρών, έχοντας ανέβει 12 θέσεις σε σχέση με το 2005. Η άνοδος αυτή επιβεβαιώνει τα βήματα προόδου της Τουρκίας (βελτίωση στη διαχείριση των δημοσιονομικών, τολμηρές οικονομικές μεταρρυθμίσεις), ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρά ελλείμματα. Ως εκ τούτου, οι δομικές αδυναμίες και η μακροοικονομική αστάθεια της Τουρκίας την καθιστούν λιγότερο ανταγωνιστική συγκριτικά με άλλες αναδυόμενες οικονομίες, όπως η Ρωσία, η Βραζιλία, η Αργεντινή, η Κορέα και η Ταϊλάνδη.

Μετά την απόφαση του γαλλικού κοινοβουλίου να κηρύξει ποινικό αδίκημα την άρνηση της γενοκτονίας των Αρμενίων από τους **Οθωμανούς** κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, σωματεία Τούρκων καταναλωτών και εμπορικά συνδικάτα κάλεσαν τον πληθυσμό σε μποϊκοτάζ των γαλλικών προϊόντων. Στην Τουρκία εισήχθησαν το 2005 γαλλικά προϊόντα αξίας 4,7 δις ευρώ. Ωστόσο, οι οικονομολόγοι δεν ανησυχούν για τις επιπτώσεις του μποϊκοτάζ, μιας και οι εξαγωγές της Γαλλίας προς την Τουρκία αντιστοιχούν μόνο στο 1,3% των συνολικών της εξαγωγών και ως εκ τούτου θεωρούν πως οι όποιες επιδράσεις θα έχουν βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα. Επιπροσθέτως, τονίζουν ότι το γαλλικό νομοσχέδιο δεν είναι σε θέση να επηρεάσει το διμερές εμπόριο και τις γαλλικές επενδύσεις στην Τουρκία μεσοπρόθεσμα.

Σωματεία Τούρκων καταναλωτών και εμπορικά συνδικάτα κάλεσαν τον πληθυσμό σε μποϊκοτάζ των γαλλικών προϊόντων.

«Να εστιάσουν στα μακροπρόθεσμα οφέλη που μπορεί να τους αποφέρει η Τουρκία» συμβούλεψε το W.E.F. την E.E.

Το World Economic Forum συμβούλεψε τα κράτη-μέλη της E.E. «να κοιτάζουν πέρα από τα προβλήματα της αχανούς, σχετικά φτωχής και μουσουλμανικής Τουρκίας και να εστιάσουν στα μακροπρόθεσμα οφέλη που μπορεί να τους αποφέρει η εν λόγω χώρα». Σύμφωνα με το W.E.F, η Τουρκία λειτουργεί ή πρόκειται να λειτουργήσει ως μεσάζουσα χώρα διανομής πετρελαίου και φυσικού αερίου από την Κασπία, τη Μέση Ανατολή και τη Ρωσία, ενώ παράλληλα ο πληθυσμός της είναι νέος, γεγονός που μελλοντικά μπορεί να καλύψει τα όποια ελλείμματα εργατικού δυναμικού εμφανιστούν στην E.E.

Σύμφωνα με έκθεση του Συνδέσμου Παραγωγών Σιδήρου και Χάλυβα (Iron and Steel Producers' Association), η Τουρκία ξεπέρασε σε ρυθμούς παραγωγής χάλυβα τον παγκόσμιο μέσο όρο παραγωγής, φτάνοντας κατά τους 8 πρώτους μήνες του 2006 τους 15,3 εκατ. τόνους. Αποτέλεσμα της ραγδαίας αυτής αύξησης της παραγωγικότητας στον τομέα του χάλυβα είναι η κατάταξη της συγκεκριμένης χώρας στην 11^η θέση των μεγαλύτερων παγκόσμιων παραγωγών χάλυβα.

Η Τουρκία στην 11^η θέση των μεγαλύτερων παραγωγών χάλυβα

Συμφωνία για εξαγορά του 20% της Akbank από την Citigroup.

Η Citigroup και στη Sabanci Group συμβώνησαν για την εξαγορά του 20% της Akbank από την Citigroup, έναντι του ποσού των \$3,1 δις. Βάσει της συμφωνίας, η οποία αναμένεται να οριστικοποιηθεί στους επόμενους 2-3 μήνες, η τελευταία θα πληρώσει 0,095 τουρκικές λίρες ανά μετοχή.

Η Τουρκία ήταν η πλέον αναπτυσσόμενη τουριστικά χώρα για το 2005.

Σύμφωνα με έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (World Tourism Organization), η Τουρκία αποτελεί την πλέον αναπτυσσόμενη οικονομία στο πεδίο του τουρισμού, μιας και για το έτος 2005 κατέγραψε τουριστικά κέρδη αξίας \$18,2 δις. Σε σύγκριση με το 2004, η εν λόγω χώρα κατάφερε κέρδη στον τομέα του τουρισμού της τάξεως των \$15,8 δις, αύξησε, δηλαδή, μέσα σε ένα έτος το τουριστικό της εισόδημα κατά 14,2%. Συγκεκριμένα, το 2005 επισκέφτηκαν την Τουρκία περίπου 20,3 εκατ. τουρίστες, γεγονός που την ανέδειξε ως την πλέον αναπτυσσόμενη τουριστικά χώρα από τις 10 που αναφέρονται στην έκθεση του W.T.O.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την Τετάρτη 8 Νοεμβρίου Έκθεση Προόδου (Progress Report), αναφερόμενη -με διόλου κολακευτικό τρόπο- στην ενταξιακή πορεία της Τουρκίας και στην προσπάθεια της τελευταίας για εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο. Συγκεκριμένα, καυτηριάζει τη στάση της τουρκικής κυβέρνησης, η οποία δεν έχει εφαρμόσει μέχρι σήμερα το Πρωτόκολλο Τελωνειακής Ένωσης με τα 10 νέα κράτη-μέλη της Ένωσης (συμπεριλαμβανομένης της Κυπριακής Δημοκρατίας) και ως εκ τούτου δεν επιτρέπει την είσοδο πλοίων και αεροπλάνων της Κυπριακής Δημοκρατίας σε τουρκικά λιμάνια και αεροδρόμια. Επιπλέον, η Επιτροπή εξέφρασε τη δυσαρέσκεία της και για τη στασιμότητα που έχει επιδείξει η Τουρκία σε ζητήματα που αφορούν στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο εσωτερικό της (βλ. Κούρδοι, μη μουσουλμανικές μειονότητες, ελευθερία έκφρασης), για την επιβράδυνση των μεταρρυθμίσεων, όπως επίσης και για τη διαρκή παρεμβατικότητα των Τούρκων στρατηγών σε πολιτικά ζητήματα. Προειδοποίησε, μάλιστα, για «πάγωμα» των ενταξιακών διαπραγματεύσεων σε περίπτωση που η χώρα δε συμμορφωθεί έως τη σύγκληση του επόμενου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στα μέσα Δεκεμβρίου.

Η Έκθεση Προόδου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καυτηριάζει τη στάση της τουρκικής κυβέρνησης.

Οι υπέρ-αισιόδοξες προβλέψεις για το ρυθμό ανάπτυξης του 2006 φαίνεται να διαψεύδονται

Προϊόν

Οδεύοντας προς το τέλος του 2006, οι αισιόδοξες προβλέψεις, που τροφοδοτήθηκαν από τα υψηλά επίπεδα οικονομικής μεγέθυνσης του πρώτου εξαμήνου, φαίνεται να διαψεύδονται. Το δεύτερο τρίμηνο του 2006 το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της τουρκικής οικονομίας αυξήθηκε κατά 7,5% και το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν κατά 8,5%. Η ανοδική αυτή τάση του ΑΕγχΠ μεταφράζεται σε μεγέθυνση 7% για το πρώτο μισό του 2006, επιτρέποντας σε ορισμένους αναλυτές να υποστηρίζουν πως ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης για το 2006 θα ξεπεράσει το στόχο του 5% και θα φτάσει ακόμα και το 6%.

Ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2006, παρά τη χρηματοοικονομική κρίση την περίοδο Μαΐου – Ιουνίου, οφείλεται στην αύξηση κατά 10,5% της παραγωγής του βιομηχανικού τομέα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο και στη μεγέθυνση σε ετήσια βάση του κλάδου των κατασκευών κατά 20,2% για το πρώτο εξάμηνο του 2006.

Ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2006 οφείλεται στην αύξηση κατά 10,5% της παραγωγής του βιομηχανικού τομέα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η μεγέθυνση του βιομηχανικού κλάδου οφείλεται κυρίως στην αύξηση της παραγωγής κατά 9,5% του τομέα των κατασκευαστικών βιομηχανιών, ενώ αρνητική είναι η συμβολή του αγροτικού τομέα στη συνολική ανάπτυξη, η παραγωγή του οποίου συρρικνώθηκε κατά 1,1% το δεύτερο τρίμηνο του 2006.

Η παραγωγή του αγροτικού τομέα συρρικνώθηκε κατά 1,1%.

Οικονομική Μεγέθυνση

Ρυθμός ανάπτυξης σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2005	1 ^ο Τρίμηνο 2006	2 ^ο Τρίμηνο 2006
Παραγωγή		
Αγροτικός τομέας	6.2	-1.1
Βιομηχανία	4.5	10.5
Κατασκευαστικός τομέας	4	9.5
Υπηρεσίες	6.3	6.4
Εμπόριο	7.0	7.3
Μεταφορές και Τηλεπικοινωνίες	3.3	4.3
Κατασκευές	26.7	13.7
Δαπάνες		
Ιδιωτική κατανάλωση	8.6	10.1
Δημόσια κατανάλωση	8.1	18
Ιδιωτική επένδυση	30.4	14.8
Δημόσια επένδυση	34.5	-11.3
Α.Ε.Π.	6.5	7.5

Η συνολική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 28,1% το δεύτερο τρίμηνο του 2006...

Πηγή: Turkstat

Από την πλευρά των δαπανών, το δεύτερο τρίμηνο του 2006 καταγράφηκε σημαντική αύξηση της συνολικής κατανάλωσης κατά 28,1% σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2005. Μεγαλύτερη ήταν η αύξηση της δημόσιας κατανάλωσης κατά 18%, ενώ η μεγέθυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης έφτασε το 10,1%. Αντίθετα, η επένδυση δεν κατέγραψε αντίστοιχη με την κατανάλωση ανοδική πορεία. Η δημόσια επένδυση σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2005 συρρικνώθηκε κατά 11,3%, ενώ η μεγέθυνση κατά 14,8% της ιδιωτικής επένδυσης ήταν περιορισμένη σε σχέση με τα επίπεδα ιδιωτικής επένδυσης του προηγούμενου τριμήνου (30,4%).

Η δημόσια επένδυση συρρικνώθηκε κατά 11,3%.

Οικονομική δραστηριότητα

Οικονομική Δραστηριότητα	Σεπτέμβριος		Εννέα μήνες (Ιαν. – Σεπτ.)	
	Μεταβολή 2006	Μεταβολή 2005	Μεταβολή 2006	Μεταβολή 2005
Σύνολο Βιομηχανίας	4,0	8,3	6,3	4,5
Τομέας Βιομηχανιών Εξόρυξης (Mining)	6,6	1,4	7,7	12,8
Τομέας Κατασκευαστικών Βιομηχανιών	3,5	8,7	5,9	3,9
Βιομηχανία Ηλεκτρισμού, Φυσικού Αερίου και Νερού	8,3	5,6	9,1	7,2

Πηγή: Turkstat

...από την οποία το 18% αντιπροσωπεύει τη δημόσια κατανάλωση.

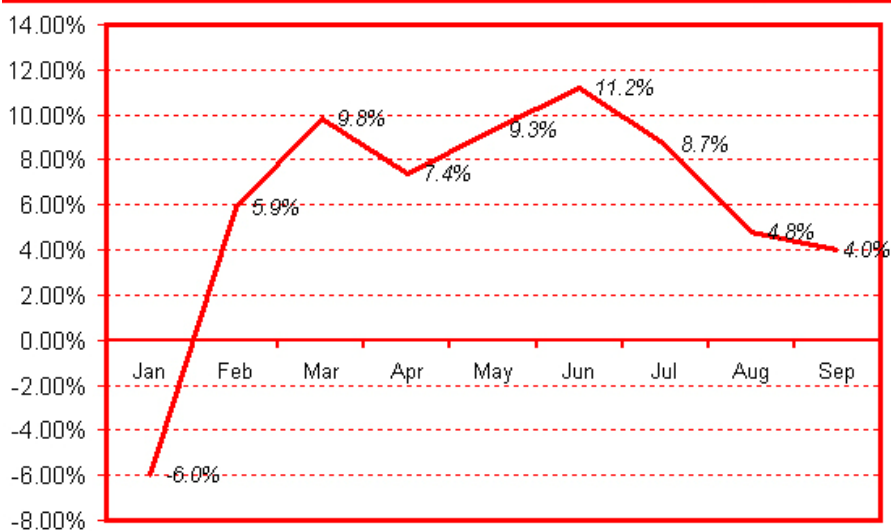
Η δυναμική που παρουσίασε το πρώτο εξάμηνο του 2006 η τουρκική οικονομία οφείλεται στην ανοδική τάση της βιομηχανικής παραγωγής, στους υψηλούς ρυθμούς αξιοποίησης παραγωγικών δυνατοτήτων, κυρίως το Μάιο και τον Ιούνιο, καθώς και στην αύξηση των εξαγωγών.

Η διατήρηση, όμως, των επιτοκίων σε σχετικά υψηλά επίπεδα και η ενίσχυση της τουρκικής λίρας έναντι του δολαρίου τους προηγούμενους μήνες είχαν άμεση επίπτωση στη μείωση της εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης, η οποία μεταφράστηκε σε συρρίκνωση της ζήτησης για προϊόντα της τουρκικής βιομηχανίας και υπηρεσίες. Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου άρχισαν να διαφαίνονται τα πρώτα σημάδια επιβράδυνσης του ρυθμού μεγέθυνσης της τουρκικής οικονομίας. Από τον Ιούνιο, όταν ο ρυθμός ανάπτυξης της βιομηχανίας έφτασε το 11,2%, ξεκίνησε η πτωτική τάση του σε ετήσια βάση, φτάνοντας το Σεπτέμβριο το 4%.

Μειώθηκε η ζήτηση για βιομηχανικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Το Σεπτέμβριο ο ρυθμός ανάπτυξης της τουρκικής βιομηχανίας περιορίστηκε στο 4%.

Ρυθμός ανάπτυξης του βιομηχανικού κλάδου (2006)

Πηγή: Turkstat

Η μεγέθυνση του βιομηχανικού κλάδου θα εξαρτηθεί από το μέγεθος της συρρίκνωσης της εσωτερικής ζήτησης σε σχέση με την αύξηση των εξαγωγών για προϊόντα του κλάδου.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της παραγωγής του βιομηχανικού κλάδου τους τελευταίους μήνες ήταν μικρότερος από τον αναμενόμενο, γεγονός που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην περιοριστική νομισματική πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας. Η διατήρηση των επιτοκίων σε σχετικά υψηλά επίπεδα είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της εσωτερικής ζήτησης. Συγκεκριμένα την περίοδο Μαΐου – Σεπτεμβρίου καταγράφηκε πτώση των εσωτερικών πωλήσεων στους κλάδους διαρκών αγαθών και αυτοκινητοβιομηχανίας.

Οι πωλήσεις διαρκών αγαθών και αυτοκινήτων μειώθηκαν λόγω της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής της Κεντρικής Τράπεζας.

Σύμφωνα με την τουρκική Ένωση Αυτοκινητοβιομηχανιών (OSD), οι πωλήσεις αυτοκινήτων κατά τους πρώτους εννιά μήνες του 2006 μειώθηκαν κατά 6,5% σε σύγκριση με τους πρώτους εννέα μήνες του 2005. Την ίδια, όμως, περίοδο ο παραγόμενος όγκος προϊόντων αυτοκινητοβιομηχανίας και διαρκών αγαθών συνέχισε την ανοδική του τάση, λόγω της ενίσχυσης των εξαγωγών. Τους επόμενους μήνες η μεγέθυνση του βιομηχανικού κλάδου θα εξαρτηθεί από το μέγεθος της συρρίκνωσης της εσωτερικής ζήτησης σε σχέση με την αύξηση των εξαγωγών για προϊόντα του κλάδου.

Ένας ακόμα παράγοντας ανάσχεσης της μεγέθυνσης της τουρκικής οικονομίας κατά το δεύτερο μισό του 2006 είναι η συρρίκνωση των εσόδων από τον τουρισμό που σημειώθηκε τους τελευταίους μήνες. Η μεγέθυνση της τουρκικής οικονομίας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στον κλάδο των υπηρεσιών και συγκεκριμένα στις τουριστικές υπηρεσίες, οι οποίες κατά τη θερινή περίοδο συνεισφέρουν σημαντικά στο ρυθμό ανάπτυξης της τουρκικής οικονομίας και στη μείωση της ανεργίας, ιδιαίτερα στα Μικρασιατικά παράλια. Τη φετινή περίοδο, λόγω της πολιτικής και κοινωνικής αστάθειας στην περιοχή, δεν επαληθεύτηκαν οι προβλέψεις για ενίσχυση του τουριστικού κλάδου, αντιθέτως, το τρίτο τρίμηνο του 2006, τα έσοδα του κλάδου μειώθηκαν κατά 8,9% σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2005, ενώ μειώθηκε και ο όγκος των τουριστικών επισκέψεων σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Σύμφωνα με τη Γενική Διεύθυνση Ασφαλείας, το Σεπτέμβριο καταγράφηκε μείωση 9,4% των αφίξεων αλλοδαπών επισκεπτών σε σχέση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους.

Το Σεπτέμβριο καταγράφηκε μείωση 9,4% των αφίξεων αλλοδαπών επισκεπτών.

Τα έσοδα του τουριστικού κλάδου μειώθηκαν κατά 8,9%...

...ενώ μειώθηκε και ο όγκος των τουριστικών επισκέψεων σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Έσοδα από τον τουριστικό κλάδο

Μήνας	Έσοδα από τουρισμό (\$)	Αριθμός επισκεπτών	Κατά κεφαλήν έξοδα
Ιανουάριος	721.701.359	961.975	632
Φεβρουάριος	548.591.507	752.435	624
Μάρτιος	731.338.163	1.021.400	625
Απρίλιος	937.468.051	1.392.730	631
Μάιος	1.244.568.529	1.870.470	638
Ιούνιος	1.510.903.579	2.278.204	643
Ιούλιος	2.355.736.172	3.007.073	679
Αύγουστος	3.162.678.007	3.997.000	720
Σεπτέμβριος	2.518.556.760	3.135.379	745
Σύνολο	13.731.542.127	18.416.665	659

Πηγή: Turkstat

Η γρίπη των πτηνών, τα σκίτσα και οι τρομοκρατικές επιθέσεις έπληξαν τον τουρισμό στη Τουρκία.

Η επίτευξη του κυβερνητικού στόχου των 20 δις \$ για τα έσοδα του τουριστικού κλάδου το 2006 θεωρείται δύσκολη, διότι τα έσοδα κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 έφτασαν μόλις τα 13,7 δις \$. Η συρρίκνωση του κλάδου των τουριστικών υπηρεσιών οφείλεται στις τρομοκρατικές επιθέσεις σε τουριστικά θέρετρα των Μικρασιατικών παραλίων, στην αναζωπύρωση της κρίσης στη Μέση Ανατολή, στα προβλήματα και στις αντιδράσεις που προέκυψαν από τη δημοσίευση των σκίτσων του Μωάμεθ στη Δανία και στη γρίπη των πτηνών που έπληξε τους προηγούμενους μήνες τη χώρα.

Σύμφωνα με τις παραπάνω ενδείξεις, ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να επιβραδυνθεί σημαντικά σε σχέση με το υψηλό επίπεδο του 7% του πρώτου εξαμήνου, διαφεύδοντας ουσιαστικά τις προβλέψεις των προηγούμενων μηνών. Στο τέλος του 2006, θα επιτευχθεί ο στόχος μεγέθυνσης του 5%, ενώ ορισμένοι αναλυτές τονίζουν πως είναι εφικτός ακόμα και ρυθμός ανάπτυξης 5,2%. Η τουρκική κυβέρνηση, αναλογιζόμενη τη δυναμική της οικονομίας και το πρόσφατα διαμορφωμένο οικονομικό περιβάλλον, αναθεώρησε τις προβλέψεις της σχετικά με το ρυθμό μεγέθυνσης του 2007 από 7% σε 5%.

Ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να επιβραδυνθεί σημαντικά σε σχέση με το υψηλό επίπεδο του 7% του πρώτου εξαμήνου.

Εμπόριο

Το εμπορικό έλλειμμα του Σεπτεμβρίου έφτασε τα 4,3 δις \$, πραγματοποιώντας αύξηση 21,5%.

Το εμπορικό έλλειμμα του Σεπτεμβρίου έφτασε τα 4,3 δις \$, πραγματοποιώντας αύξηση 21,5% σε σύγκριση με το έλλειμμα του ίδιου μήνα του προηγούμενου έτους. Η αισιοδοξία για περιορισμό του εμπορικού ελλείμματος που είχε δημιουργηθεί κατά την περίοδο Ιουνίου – Αυγούστου διαψεύστηκε από τις εξελίξεις των εμπορικών συναλλαγών του Σεπτεμβρίου.

Εισαγωγές – Εξαγωγές (Σεπτέμβριος)

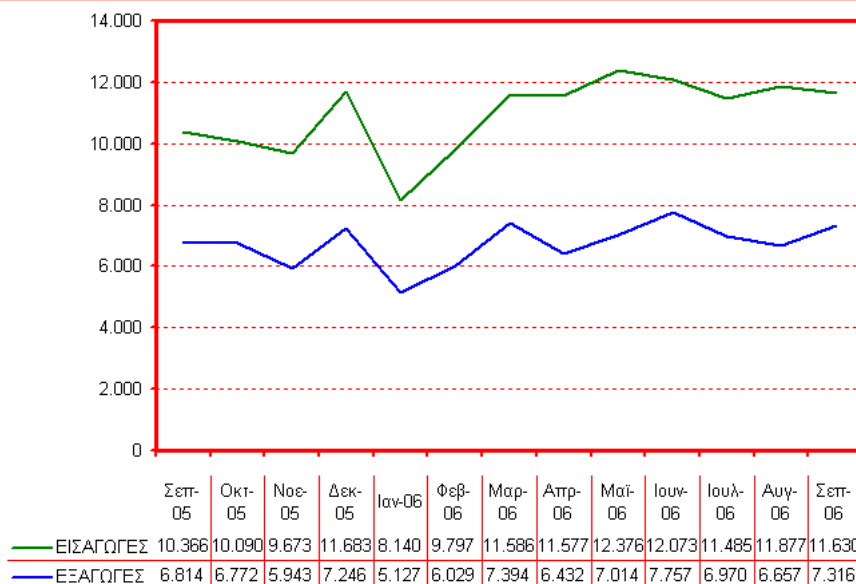
Μήνες	Έτος	Εξαγωγές		Εισαγωγές		Εμπορικό Ισοζύγιο		Λόγος ΕΞ/ΕΙς (%)
		Αξία εκ. \$	Μεταβολή (%)	Αξία εκ. \$	Μεταβολή (%)	Αξία εκ. \$	Μεταβολή (%)	
Ιαν. – Σεπτ.	2005	53515		85329		-31813		62.7%
	2006	60697	13.4%	100540	17.8%	-39843	25.2%	60.4%
Σεπτ.	2005	6814		10366		-3.352		65.7%
	2006	7316	7.4%	11630	12.2%	-4.314	21.5%	62.9%

Πηγή: Turkstat

Η αυξητική τάση που καταγράφηκε στις εξαγωγές κατά την περίοδο του καλοκαιριού επιβραδύνθηκε σημαντικά το Σεπτέμβριο του 2006, με αποτέλεσμα ο ρυθμός αύξησης των εισαγωγών να ξεπεράσει ουσιαστικά για πρώτη φορά τον αντίστοιχο των εξαγωγών μετά τη χρηματοοικονομική κρίση την περίοδο Μαΐου – Ιουνίου και την υποτίμηση της τουρκικής λίρας. Ο όγκος των εξαγωγών και των εισαγωγών το Σεπτέμβριο αυξήθηκε κατά 7,4% και 12,2% αντίστοιχα σε σχέση με τα επίπεδα του ίδιου μήνα το προηγούμενο έτος.

Ο όγκος των εξαγωγών και των εισαγωγών το Σεπτέμβριο αυξήθηκε κατά 7,4% και 12,2% αντίστοιχα σε σχέση με τα επίπεδα του ίδιου μήνα το προηγούμενο έτος.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ – ΕΞΑΓΩΓΕΣ (Σεπ. 2005 – Σεπ. 2006) σε εκ. \$

Πηγή: Undersecretariat of the Prime Ministry for Foreign Trade

Κατά τους εννέα πρώτους μήνες του 2006, το εμπορικό έλλειμμα έχει φτάσει στο σύνολό του τα 39,8 εκ. δολάρια, καταγράφοντας σε ετήσια βάση αύξηση 25,2%.

Τους εννέα πρώτους μήνες του 2006, το εμπορικό έλλειμμα έχει φτάσει στο σύνολό του τα 39,8 εκ. δολάρια, καταγράφοντας σε ετήσια βάση αύξηση 25,2%. Η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τουρκικών εξαγωγών οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη μείωση των εξαγωγών κλωστοϋφαντουργικών και αγροτικών προϊόντων.

Το Σεπτέμβριο του 2006 καταγράφηκε πτώση 38,9% των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο του 2005, ενώ τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 οι εξαγωγές προϊόντων κλωστοϋφαντουργίας μειώθηκαν 1,1% σε σχέση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Αντίθετα, διατηρήθηκε η ανοδική τάση στους εξαγωγικούς κλάδους της αυτοκινητοβιομηχανίας, των διαρκών αγαθών και της χαλυβουργίας, οι οποίοι συνεισφέρουν στη συνολική αύξηση των εξαγωγών (7,4%) κατά 3,4%, 1,8% και 3,4% αντίστοιχα.

Αναλύοντας τις τουρκικές εισαγωγές, παρατηρούμε ότι η αύξηση του 12,2% οφείλεται στην αύξηση των εισαγωγών ενδιάμεσων αγαθών, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 19,3% σε σύγκριση με το Σεπτέμβριο του 2005. Αντίθετα, οι εισαγωγές καταναλωτικών αγαθών μειώθηκαν κατά 11,8%. Ο ρυθμός αύξησης των εισαγωγών κεφαλαιουχικών αγαθών συρρικνώθηκε σημαντικά, καταγράφοντας ετήσια άνοδο μόλις 1%. Η πτωτική τάση των εισαγωγών ενδιάμεσων και κεφαλαιουχικών αγαθών οφείλεται στην περιοριστική νομισματική πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας, η οποία έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της εσωτερικής ζήτησης και τη συρρίκνωση των επενδύσεων.

Οι εισαγωγές ενδιάμεσων αγαθών αυξήθηκαν κατά 19,3%, ενώ οι εισαγωγές καταναλωτικών αγαθών μειώθηκαν κατά 11,8%.

Εμπόριο Ε.Ε. - Τουρκίας

Περιοχές	Σεπτέμβριος			
	2005		2006	
	Αξία	Μερίδιο	Αξία	Μερίδιο
	Εξαγωγές			
Σύνολο Εξαγωγών	6814	100%	7316	100%
Ευρωπαϊκή Ένωση (25)	3547	52%	3823	52.3%
Υπόλοιπες Χώρες	3267	48%	3493	47.7%
	Εισαγωγές			
Σύνολο Εισαγωγών	10366	100%	11630	100%
Ευρωπαϊκή Ένωση (25)	4294	41.4%	4185	36%
Υπόλοιπες Χώρες	6072	58.6%	7445	64%

Πηγή: Turkstat

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της Τουρκίας. Το 52,1% των τουρκικών εξαγωγών καταλήγει στις αγορές των κρατών – μελών της Ε.Ε., ενώ το 39,5% των τουρκικών εισαγωγών προέρχεται από την Ε.Ε.. Παρατηρώντας την εξέλιξη των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ Τουρκίας και Ε.Ε., διαπιστώνουμε ότι τους τελευταίους μήνες συρρικνώνεται ο μεταξύ τους όγκος εμπορίου και περιορίζονται ιδιαίτερα οι τουρκικές εισαγωγές από την Ε.Ε.. Την περίοδο Ιουλίου – Σεπτεμβρίου το μερίδιο των τουρκικών εισαγωγών από την ΕΕ σε σχέση με το σύνολο των τουρκικών εισαγωγών καταγράφει πτωτική τάση, η οποία μεταφράζεται σε μείωση κατά μία ποσοστιαία μονάδα. Συγκεκριμένα, το Σεπτέμβριο το μερίδιο των εισαγωγών από την ΕΕ σε σχέση με το σύνολο των τουρκικών εισαγωγών μειώθηκε κατά 5,4 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το αντίστοιχο μερίδιο του Σεπτεμβρίου του 2005.

Σύμφωνα με το Turkish Exporters Assembly (TEA), ο ρυθμός μεγέθυνσης των εξαγωγών θα επιβραδυνθεί και τον Οκτώβριο, καταγράφοντας αύξηση 6,6% σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2005.

Ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών θα επιβραδυνθεί και τον Οκτώβριο, καταγράφοντας άνοδο 6,6%.

Η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τουρκικών εξαγωγών σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην πτώση των εξαγωγών κλωστοϋφαντο υργικών και αγροτικών προϊόντων.

Την περίοδο Ιουλίου – Σεπτεμβρίου το μερίδιο των τουρκικών εισαγωγών από την Ένωση σε σχέση με το σύνολο των τουρκικών εισαγωγών καταγράφει πτωτική τάση.

Τον Οκτώβριο αυξήθηκαν οι εξαγωγές αυτοκινήτων, διαρκών αγαθών και προϊόντων της βιομηχανίας μετάλλων.

Η διάρθρωση των εξαγωγών του Σεπτεμβρίου διατηρήθηκε και τον Οκτώβριο, κατά τον οποίο σημειώθηκε άνοδος των εξαγωγών της αυτοκινητοβιομηχανίας, της βιομηχανίας διαρκών αγαθών και της χαλυβουργίας, ενώ μειώθηκε ο όγκος των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων και προϊόντων κλωστοϋφαντουργίας. Αναλυτές υποστηρίζουν πως η ανοδική τάση των εισαγωγών θα περιοριστεί κατά τους επόμενους μήνες του έτους, διότι αναμένεται περαιτέρω συρρίκνωση της εσωτερικής ζήτησης για εισαγωγές καταναλωτικών προϊόντων και μείωση των διεθνών τιμών του πετρελαίου ως το τέλος του 2006.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 έφτασε τα 25,3 δις \$. Σε σύγκριση με τον Αύγουστο, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών του Σεπτεμβρίου περιορίστηκε κατά 105 εκ. \$ και ανήλθε στα 1,9 δις \$. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στον περιορισμό, σε απόλυτα μεγέθη, του ελλείμματος εμπορικού ισοζυγίου και στη μείωση των εσόδων από τις τουριστικές υπηρεσίες. Το εμπορικό έλλειμμα, σε σχέση με τον Αύγουστο, περιορίστηκε κατά 859 εκ. \$, λόγω της πτώσης των τιμών των πρώτων υλών και του πετρελαίου, της αυξητικής τάσης των τουρκικών εξαγωγών τους τελευταίους μήνες και του ταυτόχρονου περιορισμού των εισαγόμενων καταναλωτικών αγαθών, εξαιτίας της μείωσης της εσωτερικής ζήτησης. Η θετική εξέλιξη του εμπορικού ισοζυγίου, σε μεγάλο βαθμό, περιορίστηκε από τη μείωση των εσόδων από τις τουριστικές υπηρεσίες. Τα έσοδα του Σεπτεμβρίου από τον τουριστικό κλάδο μειώθηκαν κατά 22,4% σε σύγκριση με τα αντίστοιχα έσοδα του Αυγούστου.

Τα έσοδα του Σεπτεμβρίου από τον τουριστικό κλάδο μειώθηκαν κατά 22,4% σε σύγκριση με τα αντίστοιχα έσοδα του Αυγούστου.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 έφτασε τα 25,3 δις \$.

Ισοζύγιο Πληρωμών				
(Εκατομμύρια \$)	Ιαν. – Σεπτ.		Αύγ.	Σεπτ.
	2005	2006	2006	2006
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	-15.870	-25.334	-2.026	-1.921
Εμπορικό Ισοζύγιο	-24.254	-32.006	-4.345	-3.486
Ισοζύγιο Υπηρεσιών	11.632	10.103	2.654	2.060
Ισοζύγιο Εισοδημάτων	-4.326	-4.628	-588	-648
Ισοζύγιο Μεταβιβάσεων	1078	1197	253	153
Ισοζύγιο Χρηματ/κών Συναλλαγών	26539	34462	3846	3044
Άμεσες Επενδύσεις	3.102	12.443	3.258	162
Επενδύσεις			1.737	1.198
Χαρτοφυλακίου/Παραγώγων	8.920	3.601		
Λοιπές Επενδύσεις	14.517	18.641	-1028	-1684
Συναλλαγματικά Διαθέσιμα	-13.331	-8469	-37	-682
Net Errors and Omissions	-10.669	-9.128	-1820	-1.123

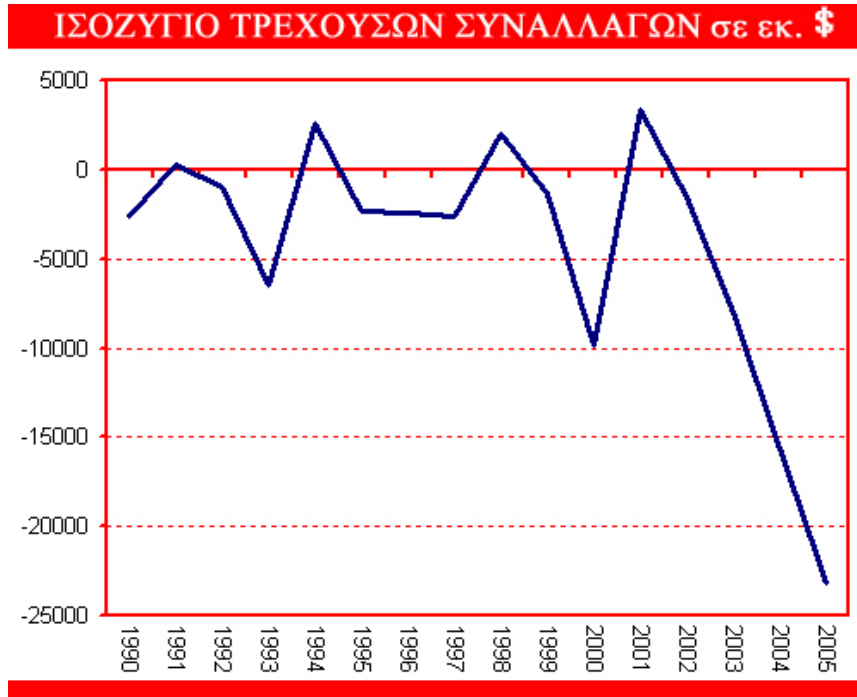
Πηγή: Undersecretariat of the Prime Ministry for Foreign Trade

Παρά τη θετική εξέλιξη που καταγράφηκε στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το μήνα Σεπτέμβριο, σε ετήσια βάση το έλλειμμα διατηρεί σταθερή τη μεγάλη αυξητική του τάση, ξεπερνώντας κατά τους πρώτους εννέα μήνες το φράγμα των 25 δις \$. Την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου του 2006, το έλλειμμα αυξήθηκε κατά 9,4 δις \$ σε σύγκριση με τους πρώτους εννέα μήνες του 2005, σημειώνοντας αύξηση 59,6%. Ο βασικός παράγοντας διαιώνισης του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών είναι το εμπορικό έλλειμμα, το οποίο κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 διογκώθηκε κατά 32% σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

Την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου του 2006, το έλλειμμα αυξήθηκε κατά 9,4 δις \$ σε σύγκριση με τους πρώτους εννέα μήνες του 2005, σημειώνοντας αύξηση 59,6%.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών καταγράφει ανοδική τάση, η οποία επιταχύνεται σημαντικά ανά έτος.

Από το 2001 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών καταγράφει ανοδική τάση, η οποία επιταχύνεται σημαντικά ανά έτος. Τους τελευταίους μήνες, στους παράγοντες διόγκωσης του ελλείμματος προστέθηκε και η συρρίκνωση των εσόδων του τουριστικού τομέα, τα έσοδα του οποίου κατά το παρελθόν αντιστάθμιζαν την αύξηση του εμπορικού ελλείμματος.

Πηγή: Undersecretariat of the Prime Ministry for Foreign Trade

Το τρίμηνο Ιουλίου – Σεπτεμβρίου οι καθαρές εισροές κεφαλαίων επενδύσεων χαρτοφυλακίου έχουν ήδη φτάσει τα 4,5 δις \$.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών χρηματοδοτήθηκε από τον εξωτερικό μακροπρόθεσμο δανεισμό τραπεζών και άλλων ιδιωτικών εταιρειών, ενώ σημειώθηκε μεγάλη συρρίκνωση της εισροής Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ). Οι ξένοι επενδυτές άρχισαν διστακτικά να εμπιστεύονται την τουρκική αγορά και να επενδύουν σε κυβερνητικά χρεόγραφα. Κατά τη χρηματοοικονομική κρίση του Μαΐου – Ιουνίου ο όγκος των πωλήσεων χρεογράφων από ξένους επενδυτές είχε φτάσει τα 4,1 δις \$, ενώ το τρίμηνο Ιουλίου – Σεπτεμβρίου οι καθαρές εισροές κεφαλαίων επενδύσεων χαρτοφυλακίου έχουν ήδη φτάσει τα 4,5 δις \$. Τα κεφάλαια των επενδύσεων χαρτοφυλακίου στην πλειονότητά τους τοποθετούνται σε κυβερνητικά χρεόγραφα, ενώ οι επενδύσεις σε μετοχές είναι ελάχιστες.

Το Σεπτέμβριο, οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις περιορίστηκαν στα 245 εκ. \$, ενώ τον προηγούμενο μήνα είχαν φτάσει τα 3,4 δις \$. Η μεγάλη αύξηση των ΑΞΕ τον Αύγουστο οφείλεται ουσιαστικά στην εξαγορά της τουρκικής Financebank από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας. Τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2006, το σύνολο των ΑΞΕ έφτασε τα 12,8 δις \$, ενισχύοντας τις κυβερνητικές προβλέψεις πως στο τέλος του έτους οι ΑΞΕ θα ανέλθουν στα 15 δις \$.

Οι ξένοι επενδυτές άρχισαν διστακτικά να εμπιστεύονται την τουρκική αγορά και να επενδύουν σε κυβερνητικά χρεόγραφα.

Η μεγάλη αύξηση των ΑΞΕ τον Αύγουστο οφείλεται ουσιαστικά στην εξαγορά της τουρκικής Financebank από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας.

Στο τέλος του έτους οι ΑΞΕ αναμένεται να ξεπεράσουν το κυβερνητικό στόχο των 15 δις \$.

Τον Ιούλιο το ποσοστό ανεργίας στην Τουρκία μειώθηκε κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2005 και διατηρήθηκε στο 8,8%.

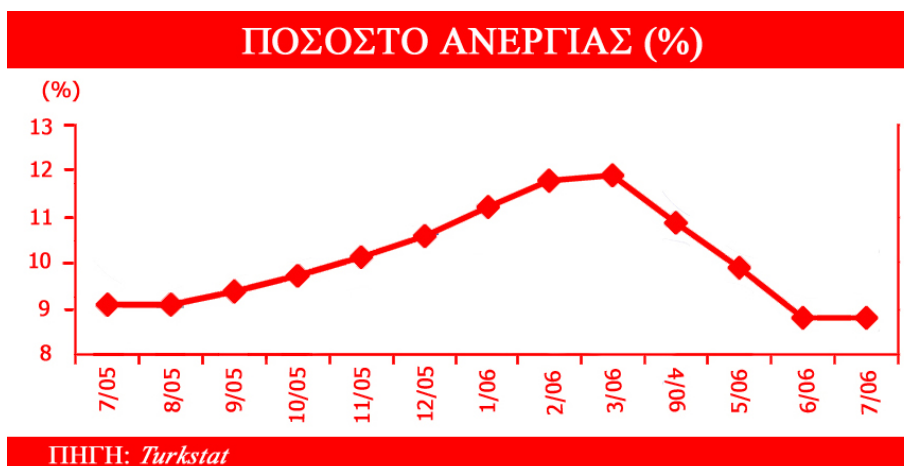
Η τουρκική κυβέρνηση συνεχίζει το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και ιδιωτικοποιήσεων, προσπαθώντας να βελτιώσει το επενδυτικό περιβάλλον στη χώρα και να προσελκύσει σημαντικά επενδυτικά κεφάλαια από το εξωτερικό. Ταυτόχρονα, με το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων επιδιώκει με επιμονή τη διατήρηση «συντηρητικών» οικονομικών πολιτικών με στόχο την εδραίωση της μακροοικονομικής σταθερότητας, η οποία θα κάνει πιο ελκυστική την τουρκική οικονομία στις ΑΞΕ.

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (FDI)											
				2006					2005		2006
Ιαν	Φεβρ	Μάρτ	Απρ	Μάιος	Ιούν	Ιούλ	Αύγ	Σεπτ	Ιαν - Σεπτ	Ιαν-Σεπτ	
402	299	343	501	6765	572	270	3407	245	3860	12804	

Στο τέλος του έτους οι ΑΞΕ αναμένεται να ξεπεράσουν το κυβερνητικό στόχο των 15 δις \$. Αναλυτές υποστηρίζουν ότι οι ξένες επενδύσεις αναμένεται να χρηματοδοτήσουν σε ποσοστό 80% το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών του 2006, το οποίο αναμένεται να ξεπεράσει τα 28 δις \$ στο τέλος του έτους. Αφενός η συνέχιση από την τουρκική κυβέρνηση του προγράμματος μεταρρυθμίσεων, αφετέρου η διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας αναμένεται να διατηρήσουν την ανοδική τάση των εισροών ΑΞΕ στη χώρα. Σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών της Τουρκίας, οι ΑΞΕ το επόμενο έτος θα φτάσουν τα 20 δις \$.

Απασχόληση

Τον Ιούλιο το ποσοστό ανεργίας στην Τουρκία μειώθηκε κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2005 και διατηρήθηκε στο 8,8%. Η διατήρηση του ποσοστού ανεργίας στο ίδιο επίπεδο με τον προηγούμενο μήνα οφείλεται στην αύξηση των θέσεων εργασίας σε τομείς εκτός του αγροτικού κλάδου και στην πτώση του ρυθμού συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, ο οποίος μειώθηκε κατά μία ποσοστιαία μονάδα σε σύγκριση με την αντίστοιχη χρονική περίοδο του 2005 και έφτασε το 49,3%. Ο συνολικός αριθμός των ανέργων στην Τουρκία σε ετήσια βάση μειώθηκε κατά 66.000 άτομα και έφτασε τα 2.251.000 άτομα. Το ποσοστό ανεργίας σε παραγωγικούς κλάδους εκτός του αγροτικού τομέα μειώθηκε κατά μία ποσοστιαία μονάδα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο και έφτασε στο 11,7%, από το οποίο το 10,2% αντιπροσωπεύει άνδρες ανέργους και το 17,7% γυναίκες ανέργους.

Η συνέχιση από την τουρκική κυβέρνηση του προγράμματος μεταρρυθμίσεων και η διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας αναμένεται να διατηρήσουν την ανοδική τάση των εισροών ΑΞΕ στη χώρα.

Ο συνολικός αριθμός των ανέργων στην Τουρκία σε ετήσια βάση μειώθηκε κατά 66.000 άτομα και έφτασε τα 2.251.000 άτομα.

Τον Ιούλιο, οι εργαζόμενοι στον αγροτικό τομέα μειώθηκαν κατά 836.000 άτομα, ενώ οι εργαζόμενοι στους υπόλοιπους κλάδους αυξήθηκαν κατά 866.000 άτομα.

Ο αριθμός των εργαζομένων αυξήθηκε κατά 30.000 άτομα σε σύγκριση με τον αντίστοιχο της περυσινής περιόδου και έφτασε περίπου τα 23.257.000 άτομα. Η μετακίνηση εργαζομένων από τον αγροτικό κλάδο προς τους άλλους παραγωγικούς τομείς συνεχίστηκε τον Ιούνιο του 2006 και αναμένεται να αυξηθεί παράλληλα με την οικονομική μεγέθυνση της Τουρκίας. Τον Ιούλιο, οι εργαζόμενοι στον αγροτικό τομέα μειώθηκαν κατά 836.000 άτομα, ενώ οι εργαζόμενοι στους υπόλοιπους κλάδους αυξήθηκαν κατά 866.000 άτομα, εξέλιξη που οφείλεται κυρίως στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών.

Το μερίδιο των εργαζομένων στον αγροτικό κλάδο επί του συνόλου των εργαζομένων μειώθηκε κατά 3,6 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με τον Ιούλιο του 2005 και έφτασε το 29,5%, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο του τομέα των υπηρεσιών αυξήθηκε την ίδια περίοδο κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες, αντιπροσωπεύοντας το 45,5% των εργαζομένων. Το 18,8% των εργαζομένων απασχολείται στη βιομηχανία και το 6,1% στις κατασκευές. Ισχυρή είναι η παρουσία του ανδρικού πληθυσμού στο σύνολο των εργαζομένων, καθώς κατέχουν το 73,2%, ενώ οι γυναίκες εργαζόμενες καταλαμβάνουν το υπόλοιπο 26,8%.

Το μερίδιο των εργαζομένων στον αγροτικό κλάδο επί του συνόλου των εργαζομένων μειώθηκε κατά 3,6 ποσοστιαίες μονάδες.

Διάρθρωση Εργατικού Δυναμικού (Ιούλιος)

Εργαζόμενοι ανά κλάδο (1.000 άτομα)	Ιούλιος	
	2005	2006
Αγροτικός Τομέας	7.690	6.854
Εκτός Αγροτικού Τομέα	15.537	16.403
Βιομηχανία	4.292	4.412
Κατασκευές	1.322	1.406
Υπηρεσίες	9.923	10.585
Σύνολο Εργαζομένων	23.227	23.257
Εργατικό δυναμικό	25.544	25.508
Άνεργοι	2.317	2.251

Πηγή: Turkstat

Το ποσοστό των ανασφάλιστων εργαζομένων στον αγροτικό τομέα μειώθηκε από 88,6% σε 88,5%.

Σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2005, τον Ιούλιο του 2006 το μερίδιο των εργαζομένων, οι οποίοι απασχολούνται χωρίς κοινωνική ασφάλιση συνδεδεμένη με την κύρια εργασία τους, μειώθηκε κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες και ανήλθε στο 50,5%. Το ποσοστό των ανασφάλιστων εργαζομένων (η κοινωνική ασφάλιση των οποίων συνδέεται με την κύρια απασχόληση) μειώθηκε από 88,6% σε 88,5% στον αγροτικό τομέα και παρέμεινε σταθερό στο 34,7% στους άλλους παραγωγικούς τομείς.

Δημόσια Οικονομικά

Ο προϋπολογισμός τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 παρουσίασε έλλειμμα 1,38 δις τουρκικών λιρών. Το έλλειμμα των 1,8 δις τουρκικών λιρών του Σεπτεμβρίου περιόρισε σημαντικά τις θετικές συνέπειες της δημοσιονομικής πολιτικής των προηγούμενων μηνών, κατά τους οποίους ο προϋπολογισμός είχε μια συνεχή πλεονασματική τάση.

Ο προϋπολογισμός τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 παρουσίασε έλλειμμα 1,38 δις τουρκικών λιρών.

Την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου το ισοζύγιο του προϋπολογισμού του δημόσιου τομέα σημείωσε πρωτογενές πλεόνασμα 36,2 δις τουρκικών λιρών.

Η τουρκική κυβέρνηση αποφάσισε να «παγώσει» επενδυτικά προγράμματα ύψους 1,4 δις τουρκικών λιρών.

Την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου, το ισοζύγιο του προϋπολογισμού του δημόσιου τομέα σημείωσε πρωτογενές πλεόνασμα 36,2 δις τουρκικών λιρών, ξεπερνώντας κατά 12,3% τον ετήσιο στόχο του προϋπολογισμού που ανέρχεται στα 32,2 δις τουρκικών λιρών. Η υπερκάλυψη του ετήσιου στόχου του πρωτογενούς πλεονάσματος οφείλεται στη σημαντική αύξηση των εσόδων, διότι οι δαπάνες κατά την περίοδο αυτή αυξήθηκαν σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η διόγκωση των κρατικών δαπανών αποδίδεται στην αύξηση των δαπανών για την υγεία, στις μεταβιβάσεις προς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και στις επιδοτήσεις στον αγροτικό τομέα.

Εκατομύρια τουρκ. λιρών	2006	2006	2006
	Σεπτέμβριος	Ιαν. – Σεπτ.	Στόχος Προϋπ.
Δαπάνες	14.375	129.423	174.322
Δαπάνες για αποπληρωμή χρέους	3.491	37.627	46.260
Λοιπές Δαπάνες	10.884	91.769	128.062
Έσοδα	12.517	128.039	160.326
Έσοδα από φόρους	10.674	102.006	132.199
Λοιπά Έσοδα	1.331	22.033	21.372
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης	-1.858	-1.385	-13.996
Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης	1.633	36.242	32.264

Πηγή: Turkstat

Μετά την πρόβλεψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) για διόγκωση του δημοσιονομικού ελλείμματος, η τουρκική κυβέρνηση αποφάσισε να «παγώσει» επενδυτικά προγράμματα ύψους 1,4 δις τουρκικών λιρών, τα οποία ήταν προγραμματισμένα για το τελευταίο τρίμηνο του 2006. Το ΔΝΤ και η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας εξέφρασαν την ανησυχία τους, διότι κατά το 2006 η τουρκική κυβέρνηση έχει ξεπεράσει τις εγκεκριμένες δαπάνες, ενώ αναμένεται να ξεπεράσει και τις προγραμματισμένες δαπάνες της το 2007, το οποίο θα είναι έτος διεξαγωγής κοινοβουλευτικών και προεδρικών εκλογών.

Η τουρκική κυβέρνηση τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 έχει ξεπεράσει τις εγκεκριμένες δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για τους δημόσιους υπαλλήλους, την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και τις επιδοτήσεις προς τους αγρότες. Στο πλαίσιο περιορισμού των κρατικών δαπανών, έχουν ήδη περιοριστεί οι κρατικές επενδυτικές δαπάνες στα 11 δις τουρκικών λιρών από τα 12,5 δις που προέβλεπε αρχικά ο κρατικός προϋπολογισμός. Τις ανησυχίες του ΔΝΤ έρχεται να ενισχύσει η πρόταση του Τούρκου Υπουργού Τουρισμού Atilla Koc, σύμφωνα με την οποία τον επόμενο χρόνο θα μειωθεί ο φόρος προστιθέμενης αξίας στις τουριστικές υπηρεσίες από 18% σε 8%, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου μετά την πτώση των εσόδων κατά την περασμένη τουριστική περίοδο.

Η δημοσιονομική πολιτική της τουρκικής κυβέρνησης παραμένει προσηλωμένη στους δύο βασικούς στόχους της. Ο πρώτος είναι η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος ύψους 6,5% του ΑΕΠ και ο δεύτερος είναι ο περιορισμός του ελλείμματος των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης κάτω του 4,5% του ΑΕΠ.

Η διόγκωση των κρατικών δαπανών αποδίδεται στην αύξηση των δαπανών για την υγεία, στις μεταβιβάσεις προς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και στις επιδοτήσεις στον αγροτικό τομέα.

Προτάθηκε μείωση τον επόμενο χρόνο του φόρου προστιθέμενης αξίας στις τουριστικές υπηρεσίες από 18% σε 8%.

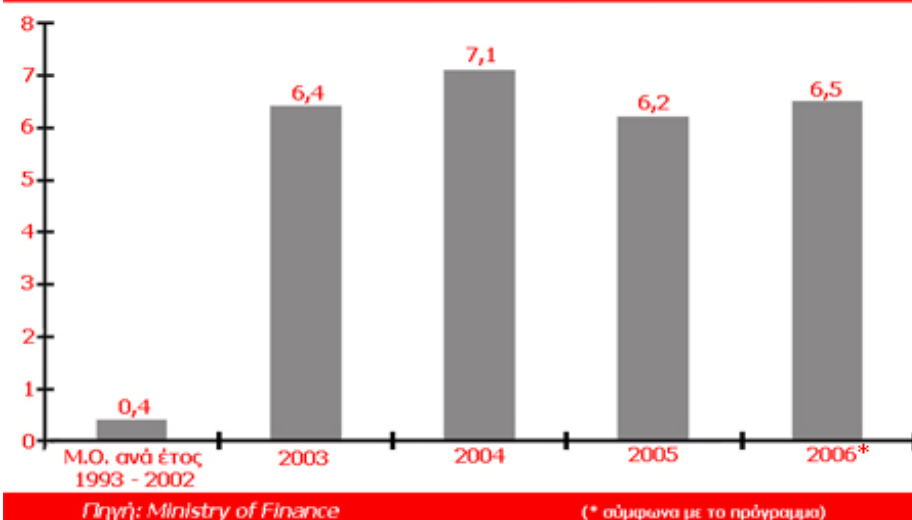
Το πρωτογενές πλεόνασμα αναμένεται να ξεπεράσει το 6% του ΑΕΠ και να πλησιάσει το δημοσιονομικό στόχο του 6,5% στο τέλος του 2006.

Το πρωτογενές πλεόνασμα αναμένεται να ξεπεράσει το 6% του ΑΕΠ και να πλησιάσει το δημοσιονομικό στόχο του 6,5% στο τέλος του 2006, λόγω της υπερκάλυψης κατά 12,3% του ετήσιου κυβερνητικού στόχου για το πρωτογενές πλεόνασμα την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου και της αναμενόμενης επιβράδυνσης της μεγέθυνσης της τουρκικής οικονομίας το δεύτερο εξάμηνο του 2006. Αντίθετα, οι προβλέψεις για το δεύτερο δημοσιονομικό στόχο δεν είναι τόσο αισιόδοξες, διότι η χρηματοδότηση του ελλείμματος των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης αυξάνεται συνεχώς παρά τις προσπάθειες για συρρίκνωσή του.

Μακροπρόθεσμα, όμως, το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού της Τουρκίας διατηρεί μια σταθερά πτωτική τάση. Με την καθοδήγηση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Κεντρικής Τράπεζας της χώρας, το έλλειμμα από τα 29,9 δις τουρκικών λιρών το 2003 έφτασε τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 τα 1,4 δις τουρκικών λιρών.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα από τα 29,9 δις τουρκικών λιρών το 2003 έφτασε τους πρώτους εννέα μήνες του 2006 τα 1,4 δις τουρκικών λιρών.

Πρωτογενές Πλεόνασμα Δημοσίου Τομέα (% του ΑΕΠ)

Τον Οκτώβριο του 2006 ο πληθωρισμός (CPI) αυξήθηκε κατά 1,27%.

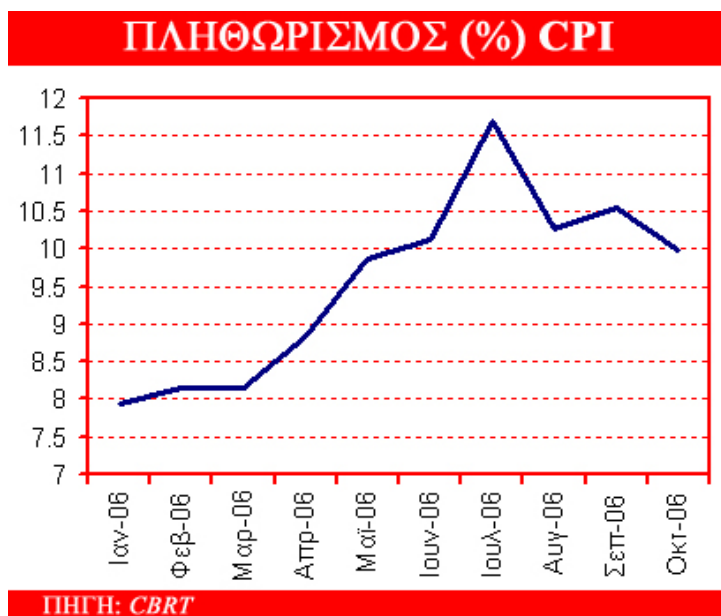
Τον Οκτώβριο του 2006, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, ο πληθωρισμός (CPI) αυξήθηκε κατά 1,27% και οι τιμές παραγωγού (PPI) σημείωσαν άνοδο 0,45%. Σε ετήσια βάση ο πληθωρισμός τον Οκτώβριο ανήλθε στο 9,98%, ενώ τον προηγούμενο μήνα ο πληθωρισμός σε ετήσια βάση είχε φτάσει το 10,55%.

Η πληθωριστική διόγκωση τροφοδοτήθηκε, όπως και το Σεπτέμβριο, από την αύξηση των τιμών στα είδη διατροφής και στους τομείς στέγασης και ένδυσης. Η μεγαλύτερη αύξηση 9,67% σε μηνιαία βάση καταγράφηκε στις τιμές προϊόντων ένδυσης και υποδημάτων, εξέλιξη που οφείλεται, κυρίως, σε εποχιακούς παράγοντες και στη Μουσουλμανική γιορτή του Ραμαζανιού. Οι προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας για πληθωρισμό υψηλότερο του 1,27% διαψεύστηκαν, διότι η αναμενόμενη αύξηση της καταναλωτικής ζήτησης κατά τις διακοπές του Ραμαζανιού ήταν μικρότερη σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια.

Η πληθωριστική διόγκωση τροφοδοτήθηκε από την αύξηση των τιμών στα είδη διατροφής και στους τομείς στέγασης και ένδυσης.

Η αυξητική τάση του πληθωρισμού αναμένεται να συνεχιστεί και το Νοέμβριο.

Η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας, διατηρώντας σταθερά τα επιτόκια, προσπαθεί να περιορίσει τις πληθωριστικές πιέσεις που ασκούνται στην οικονομία τους τελευταίους μήνες. Σύμφωνα με την Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής (MPC), η Κεντρική Τράπεζα είναι διατεθειμένη να προχωρήσει σε αύξηση των επιτοκίων, εάν ενισχυθούν οι πληθωριστικές πιέσεις, οι οποίες μεσοπρόθεσμα θα είναι πηγή αρνητικών εξελίξεων για την τουρκική οικονομία. Η αυξητική τάση του πληθωρισμού αναμένεται να συνεχιστεί και το Νοέμβριο. Ορισμένοι αναλυτές, μάλιστα, εκτιμούν ότι η μηνιαία αύξηση θα φτάσει το 1,30%.

Ο επίσημος στόχος του 5% για το 2006 έχει εγκαταλειφθεί και στο τέλος του χρόνου ο πληθωρισμός αναμένεται να κυμανθεί μεταξύ 9,2% και 10,6%.

Από τις αρχές του έτους, ο πληθωρισμός στην Τουρκία ακολουθεί ανοδική πορεία, εκτός του Αυγούστου, κατά τον οποίο ο πληθωρισμός περιορίστηκε, λόγω της μείωσης των τιμών του πετρελαίου και της αποδυνάμωσης της τουρκικής λίρας. Ο επίσημος στόχος του 5% για το 2006 έχει εγκαταλειφθεί και στο τέλος του χρόνου ο πληθωρισμός αναμένεται να κυμανθεί μεταξύ 9,2% και 10,6%. Όσον αφορά το 2007, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, Durmus Yilmaz υποστήριξε ότι παρά την αποτυχία επίτευξης του στόχου το 2006, ο πληθωριστικός στόχος του 2007 παραμένει στο 4%.

Αγορές Χρήματος

Η φυγή κεφαλαίων από τις αναδυόμενες αγορές την περίοδο Μαΐου-Ιουνίου έπληξε την τουρκική οικονομία.

Η φυγή κεφαλαίων από τις αναδυόμενες αγορές την περίοδο Μαΐου-Ιουνίου και η αύξηση στο βαθμό αποστροφής κινδύνου των επενδυτών έπληξε σημαντικά την τουρκική οικονομία. Η αύξηση του κινδύνου που απέδωσαν οι επενδυτές στην τουρκική οικονομία οφείλεται, πρώτον, στο συνεχώς διευρυνόμενο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, το οποίο με τη σειρά του χρηματοδοτήθηκε σε μεγάλο βαθμό από την εισροή βραχυπρόθεσμων κερδοσκοπικών κεφαλαίων και δεύτερον, στις προσδοκίες για τον πληθωρισμό.

Η σημαντική αύξηση των βασικών επιτοκίων από την Κ.Τ. κατά 425 μονάδες βάσης, με σκοπό τη σταθεροποίηση της τουρκικής λίρας και την αντιμετώπιση του πληθωρισμού, επανέφερε τη σταθερότητα και σε συνδυασμό με τη μείωση της αποστροφής κινδύνου των επενδυτών παγκοσμίως, η αναδυόμενη αγορά της Τουρκίας ανέκαμψε. Η τουρκική λίρα ενισχύθηκε. Η ισοτιμία της προς το δολάριο μειώθηκε από το 1,70, όπου βρισκόταν την περίοδο του Ιουνίου, στο 1,46 στο τέλος του Οκτωβρίου.

Η ισοτιμία της προς το δολάριο μειώθηκε από το 1,70, όπου βρισκόταν την περίοδο του Ιουνίου, στο 1,46 στο τέλος του Οκτωβρίου.

Τα αυξημένα ασφάλιστρα κινδύνου των αναδυόμενων αγορών γενικά, αλλά και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κινδύνου της Τουρκίας, δεν επέτρεψαν στις αποδόσεις να μειωθούν.

Συναλλαγματικές Ισοτιμίες Τουρκικής λίρας

	30.12.05 (1)	29.09.06 (2)	31.10.06 (3)	(2)/(1) % πραγματική ² μεταβολή	(3)/(2) % πραγματική μεταβολή
YTL/USD¹	1.3483	1.5043	1.4610	-2.9	-4.1
YTL/Euro	1.5952	1.9055	1.8549	-2.7	-3.9

¹ Τιμή πώλησης της Κ.Τ. ² Η πραγματική μεταβολή υπολογίζεται με βάση το ΔTK

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Δημοκρατίας της Τουρκίας (CBRT)

Μέσα στον Οκτώβριο, η εσωτερική αγορά χρήματος της Τουρκίας επηρεάστηκαν θετικά από τις προσδοκίες για την παγκόσμια οικονομία, με άμεσο επακόλουθο να επηρεαστούν και οι εισροές κεφαλαίου. Παρά τη μείωση, όμως, στο βαθμό αποστροφής κινδύνου των επενδυτών, οι αποδόσεις των τουρκικών ομολόγων δεν έπεσαν κάτω από το 20 %. Τα αυξημένα ασφάλιστρα κινδύνου των αναδυόμενων αγορών γενικά, αλλά και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κινδύνου της Τουρκίας, δεν επέτρεψαν στις αποδόσεις να μειωθούν. Η εμπιστοσύνη των επενδυτών δεν έχει αποκατασταθεί πλήρως και παρά το ανανεωμένο ενδιαφέρον για τις αναδυόμενες αγορές μέσα στον Οκτώβριο, οι αποδόσεις των εγχώριων ομολόγων κινούνταν μεταξύ 20,5% -23%, δηλαδή στα ίδια επίπεδα με την περίοδο Μαΐου –Ιουνίου.

Οι αποδόσεις των ομολόγων άγγιξαν το 23% στις αρχές του Οκτωβρίου.

Οι αποδόσεις των ομολόγων άγγιξαν το 23% στις αρχές του Οκτωβρίου, μετά την ανακοίνωση μεγαλύτερου από το αναμενόμενο πληθωρισμού για το μήνα Σεπτέμβριο, καθώς και την επιδείνωση του εξωτερικού εμπορίου της Τουρκίας. Οι αποδόσεις αυτές σε συνδυασμό με τη θετική για τις αναδυόμενες αγορές συγκυρία προκάλεσαν την εισροή ξένων κεφαλαίων χαρτοφυλακίου. Η τάση αυτή των επενδυτών κατέστη εμφανής μετά την ανακοίνωση των δεδομένων της αμερικανικής οικονομίας. Οι προβλέψεις για τις Η.Π.Α., που προκύπτουν από τα στοιχεία για την αγορά κατοικίας και τους λογαριασμούς εθνικού εισοδήματος, μιλούν για ήπια ύφεση της οικονομίας.

Οι ΑΞΕ, οι οποίες υπολογίζεται να φτάσουν τα 18 δις \$ μέσα στο 2006, ενίσχυσαν περαιτέρω το θετικό κλίμα στην τουρκική αγορά.

Οι ανακοινώσεις της FED μετά τη συνεδρίαση της 20^{ης} Σεπτεμβρίου ισχυροποίησαν αυτό το ενδεχόμενο και ενίσχυσαν τις προβλέψεις ότι τα αμερικανικά επιτόκια θα παραμείνουν σταθερά στο προσεχές διάστημα. Έπειτα από αυτά, η αυξημένη ζήτηση τουρκικών περιουσιακών στοιχείων από ξένους επενδυτές οδήγησε την απόδοση του ομολόγου – benchmark με λήξη 13 Αυγούστου 2008 στο 20,4% στα τέλη Οκτωβρίου. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις, οι οποίες υπολογίζεται να φτάσουν τα 18 δις \$ μέσα στο 2006, ενίσχυσαν περαιτέρω το θετικό κλίμα στην τουρκική αγορά.

Την τελευταία ημέρα του Οκτωβρίου η Κ.Τ. της Τουρκίας εξέδωσε την 4^η έκθεση του έτους για τον πληθωρισμό. Οι νομισματικές αρχές της χώρας υιοθέτησαν πολύ αυστηρή γλώσσα, σημειώνοντας τη δυσκολία για την επίτευξη του πληθωρισμού –στόχου μεσοπρόθεσμα. Η σφιχτή νομισματική πολιτική θα εξακολουθήσει και μέσα στο 2007 και η επίτευξη του στόχου του 4% για το ΔΤΚ στο τέλος του 2007 κρίνεται ιδιαίτερος δύσκολη. Αυτό σηματοδοτεί τη βούληση της Κ.Τ. να διατηρήσει σταθερά τα επιτόκιά της για μεγάλη χρονική περίοδο, ενώ το ενδεχόμενο μιας αύξησης της τάξης των 25 μ.β. δεν μπορεί να αποκλειστεί πλήρως προς το παρόν. Ωστόσο, η μείωση των επιτοκίων προς τα τέλη του 2007 δε φαίνεται ότι μπορεί να ξεπεράσει τις 150 μ.β. . Μετά την ανακοίνωση, η απόδοση του ομολόγου –benchmark ανέβηκε στο 21,9% τις πρώτες ημέρες του Νοεμβρίου.

Το ενδεχόμενο μιας αύξησης της τάξης των 25 μ.β. του επιτοκίου της Κεντρικής Τράπεζας δεν μπορεί να αποκλειστεί πλήρως προς το παρόν.

Το τουρκικό κράτος δανείστηκε μέσα στον Οκτώβριο καθαρά 6,9 δις τ. λ. , δηλαδή ποσοστό 82,9% του χρέους που είχε να αποπληρώσει για τον ίδιο μήνα.

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Δημοκρατίας της Τουρκίας

Το τουρκικό κράτος δανείστηκε μέσα στον Οκτώβριο καθαρά 6,9 δις τ.λ., δηλαδή ποσοστό 82,9% του χρέους που είχε να αποπληρώσει για τον ίδιο μήνα. Από αυτό το ποσό τα 4,2 δις τ.λ. αντλήθηκαν από τέσσερις δημοπρασίες για προϊόντα κυβερνητικού χρέους με ρήτρα τ.λ.. Μέχρι στιγμής, για το 2006, το ποσοστό επαναχρηματοδότησης κυβερνητικού χρέους είναι 76%, έχει μειωθεί, δηλαδή, σημαντικά από το ποσοστό 90%, το οποίο είχε αγγίξει τα προηγούμενα 2 χρόνια. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στο χαμηλό δανεισμό του τουρκικού κράτους την περίοδο της χρηματοοικονομικής αναταραχής Μαΐου –Ιουνίου.

Τον Οκτώβριο το κόστος δανεισμού για την Τουρκία έφτασε στο 21,9%.

Άμεση επίπτωση των υψηλών τουρκικών επιτοκίων είναι το αυξημένο κόστος δανεισμού του τουρκικού κράτους. Ενώ το κόστος δανεισμού βρισκόταν πριν από το Μάιο κοντά στο 14%, από τον Ιούλιο και έπειτα το μέσο κόστος έφτασε στο 21% και τον Οκτώβριο άγγιξε το 21,9%. Η μέση διάρκεια ως τη λήξη αυξήθηκε στις 1087 ημέρες τον Οκτώβριο από 857 ημέρες, που ήταν κατά το Σεπτέμβριο.

Μέχρι τις 20 Οκτωβρίου ο τραπεζικός τομέας είχε αυξήσει τις καταθέσεις του κατά 283,8 δις τ. λ.

Τραπεζικός τομέας

Μέχρι τις 20 Οκτωβρίου του 2006, ο τραπεζικός τομέας είχε αυξήσει τις καταθέσεις του κατά 283,8 δις τ.λ.. Η αύξηση αυτή ισοδυναμεί με 16,7% σε σχέση με το τέλος του 2005 και με 1,1% σε σχέση με την ίδια εβδομάδα του προηγούμενου μήνα.

Το μερίδιο του συναλλάγματος στις καταθέσεις αυξήθηκε σε σύγκριση με το τέλος του 2005. Ο λόγος καταθέσεων σε συναλλάγμα προς καταθέσεις σε τ.λ. βρισκόταν στο 36,7% στο τέλος του 2005 και άγγιξε το 38,4% στις 20 Οκτωβρίου του 2006.

Από την ανάλυση του χαρτοφυλακίου των μη χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων προκύπτει ότι η αξία των χαρτοφυλακίων των ξένων επενδυτών αυξήθηκε, ενώ η αξία των χαρτοφυλακίων των εγχώριων επενδυτών μειώθηκε σε ονομαστικούς όρους. Η αξία των ξένων χαρτοφυλακίων στην τουρκική οικονομία ξεπέρασε τα επίπεδα της προ Μαΐου περιόδου αγγίζοντας τα 36,2 δις τ.λ. στις 20 Οκτωβρίου.

Η αξία των ξένων χαρτοφυλακίων στην τουρκική οικονομία ξεπέρασε τα επίπεδα της προ Μαΐου περιόδου και άγγιξε τα 36,2 δις τ. λ. στις 20 Οκτωβρίου.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα της Δημοκρατίας της Τουρκίας

Στις 20 Οκτωβρίου του 2006 το χαρτοφυλάκιο των τραπεζών αυξήθηκε κατά 8,2% σε σχέση με το τέλος του 2005.

Όσον αφορά στο μέγεθος της πίστωσης στην τουρκική αγορά, το συνολικό μέγεθός της αυξήθηκε, κυρίως, λόγω της αύξησης στα επιχειρηματικά δάνεια. Τα καταναλωτικά δάνεια και οι πιστωτικές κάρτες παρουσίασαν μικρή αύξηση. Σε παρόμοιο μήκος κύματος κινήθηκαν τα στεγαστικά δάνεια, τα οποία σημείωσαν μικρή αύξηση, ενώ τα δάνεια για αυτοκίνητα συνέχισαν να μειώνονται.

Η αξία των αξιογράφων και χρεογράφων που έχουν στο χαρτοφυλάκιο τους οι τράπεζες μετά την αυξητική πορεία που κατέγραψε το πρώτο μισό του έτους, άρχισε να μειώνεται από τα μέσα Ιουλίου και έπειτα, εξαιτίας της αύξησης των επιτοκίων. Στις 20 Οκτωβρίου του 2006, το χαρτοφυλάκιο των τραπεζών αυξήθηκε κατά 8,2% σε σχέση με το τέλος του 2005, ενώ μειώθηκε κατά 2,1% σε σχέση με την ίδια εβδομάδα του περασμένου μήνα. Στην αγορά συναλλάγματος, οι τράπεζες έχουν ανοικτή θέση αγοραστή (long) από το δεύτερο μισό του Ιουλίου. Στις 20 Οκτωβρίου, η ανοικτή θέση αγοραστή που είχαν οι τράπεζες ήταν αξίας 279\$ δις. Στα εντός ισολογισμού στοιχεία η συναλλαγματική θέση των τραπεζών ήταν 6,4\$ δις.

Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής

Δελτίο για την Τουρκική Οικονομία – Οκτώβριος / Νοέμβριος

Τραπεζικός Τομέας

	2005	6/06	7/06	8/06	9/06	10/06	Μεταβολή από την αρχή του έτους (%)
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (εκ. Τ.Λ.) (εκτός διατραπεζικών καταθέσεων)							
Σύνολο καταθέσεων	243,160	281,361	271,749	278,261	284,266	283,831	
σε Τ.Λ.	153,995	177,451	170,734	173,021	176,115	174,889	13,6
σε Ξ.Ν.	89,165	103,910	101,015	105,240	108,151	108,942	22,2
Καταθέσεις σε Ξ.ν/ σύνολο καταθέσεων	36,7	36,9	37,2	37,8	38,0	38,4	-
ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ (εκ. Τ. Λ.)(ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ)							
Σύνολο Εγχώριοι επενδυτές	90,230	90,488	94,126	98,688	99,339	104,318	15,6
Ξένοι επενδυτές	64,191	67,778	70,063	70,286	69,505	68,166	6.2
Ξένοι επενδυτές	26,039	22,710	24,063	28,401	29,835	36,152	38.8
ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΑ (εκατομμύρια τ.λ)							
Σύνολο	142,853	159,501	157,003	155,039	157,439	154,629	8.2
ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ (σε εκ. Τ.Λ) (εκτός από δάνεια σε πιστωτικά ιδρύματα)							
Μέγεθος χορηγήσεων	147,510	193,305	191,486	192,192	198,080	197,708	34.0
Σε Τ.Λ	105,945	133,112	134,361	135,725	140,669	143,479	35.4
Σε Ξ.Ν	41,565	60,193	57,125	56,467	57,410	54,229	30.5
Λιανικής Τραπ.	62,348	83,791	84,476	85,083	86,338	87,171	39.8
Καταναλωτικά	28,618	41,814	42,319	42,635	43,132	43,869	53.3
Στεγαστικά	12,405	20,481	20,630	20,741	21,048	21,273	71.5
Δάνεια Λιανικής /Σύνολο Δανείων	42.3	43.3	44.1	44.3	43.6	44.1	-
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ(%)							
Σύνολο Δανείων	4.8	3.8	3.8	3.9	3.8	3.8	
Λιανικής Τραπ.	2.5	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ							
Σύνολο	-97	-363	159	144	127	279	
Εντός Ισολογισμού	-1,880	-5,796	-8,148	-6,925	-6,223	-6,414	
Εκτός Ισολογισμού	1,784	5,433	8,306	7,070	6,531	6,692	

ΠΗΓΗ : BRS4